

Actieplan duurzaamheid INBO

Datum: 27/05/2026

Kader

Voor een organisatie zoals INBO die de biodiversiteit bestudeert en het natuurbeleid ondersteunt, is duurzaamheid in de eigen werking van cruciaal belang. Door duurzaamheid expliciet mee te nemen in de organisatiepraktijk wil INBO zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen en actief meewerken om het biodiversiteitsverlies en de klimaatverandering tegen te gaan. Zo versterken we onze voorbeeldrol binnen de overheid en dragen we actief bij aan een duurzaam, klimaatbestendig en circulair Vlaanderen. Vanuit het programma Transformatieve Verandering is er een **interne werkgroep rond duurzaamheid** opgericht. De werkgroep Duurzaamheid heeft dit actieplan gemaakt, opgebouwd rond drie onderdelen:

1. *Wat gebeurt er al op INBO op vlak van duurzaamheid?*
2. *Wat is er al gepland?*
3. *Wat zijn nieuwe acties die we vanuit de werkgroep voorstellen?*

De focus ligt daarbij op acties die realiseerbaar zijn tijdens deze legislatuur, tot en met 2029.

Het kader van de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties biedt hierbij inspiratie en richting. De werkgroep Duurzaamheid **focus**t in eerste instantie **op het verminderen van de ecologische voetafdruk** van de organisatie. Andere aspecten worden binnen INBO onder meer opgenomen door de werkgroep Welzijn en door onze Diversiteitsambtenaar.

Als organisatie maken we deel uit van de Vlaamse overheid. Het Facilitair Bedrijf zet sterk in op [duurzaamheid](#), bv. op vlak van gebouwen, mobiliteit en catering. Het INBO kan hierbij aansluiten.

Verder stemmen we onze werking af op de [Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling](#).

1. Wat doet INBO al op vlak van duurzaamheid?

Duurzaam gebouw- en terreinbeheer

- **INBO-vestigingen:**
 - **VAC Herman Teirlinck:** passief gebouw met hoge duurzaamheidsscore
 - **Geraardsbergen:**

De gebouwen aan de Gaverstraat 35, inclusief de labo's, zijn sinds 2015 aangesloten op de riolering. Ze werden grondig gerenoveerd met aandacht voor energie-efficiëntie, comfort en toegankelijkheid. De **duurzaamheidsmeter GRO** werd als leidraad gebruikt. De [renovatie](#) omvatte onder meer:

- thermische isolatie van gevels en daken;
 - installatie van warmtepompen (in combinatie met gasgestookte ketels);
 - energiezuinige ventilatie met warmterecuperatie;
 - gebouwbeheersysteem met energiemonitoring;
 - regenwaterrecuperatie;
 - plaatsing van zonnepanelen op beide gebouwen en de loods,
 - vernieuwd buitenschrijnwerk en zonwering.
- **Grimminge:**
 - Er is dakisolatie uit cellulose.
 - Er wordt verwarmd met (binnenlandse) houtpellets.
 - Er is een zonneboiler en zonnepanelen.
 - **Linkebeek:**
 - De daken en muren zijn geïsoleerd.
 - Nieuw hoogrendementsglas administratief gebouw met behoud van de raamkozijnen
 - Oude verwarmingsketel in het administratief gebouw werd vervangen door een condensatieketel
 - De ramen en deuren van de conciërgewoning zijn gerenoveerd.
 - Er werden zonnepanelen geplaatst op het dak van de kantoren.
- Bij verbouwingen kiezen we voor duurzame en hernieuwbare bouwmaterialen.
 - Voor de inrichting van onze **terreinen** kiezen we voor biodiverse en klimaatvriendelijke aanplantingen. We laten ruimte voor natuurlijke processen en kiezen voor slim maaibeheer. Grazige vegetaties worden 2 x per jaar in een sinusbeheer gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Exotische soorten worden bestreden. We planten bomen. We zorgen voor nestgelegenheid, natuurvriendelijke aanleg van waterpartijen en streekeigen beplanting.
 - Zoals de wet voorschrijft, gebruiken we geen pesticiden bij het onderhoud van onze terreinen.
 - **Dataopslag** gebeurt centraal, wat energie-efficiënter is.

Mobiliteit

- We zetten in op de verlaging van de CO₂-uitstoot die te wijten is aan dienstverplaatsingen met INBO-voertuigen en privévoertuigen:
 - We promoten ecologisch rijgedrag en openbaar vervoer via intranet.
 - De Vlaamse overheid betaalt woon-werkverkeer met het openbaar vervoer volledig terug. Wie met de fiets naar het werk komt, krijgt een fietsvergoeding.
 - INBO-medewerkers kunnen treintickets kopen via een formulier op het intranet.
 - INBO-medewerkers kunnen een fiets leasen voor woon-werkverkeer.
 - Er zijn gewone fietsen, elektrische fietsen, plooi-fietsen en mountainbikes ter beschikking van de medewerkers.

- Op alle INBO-vestigingen zijn laadpalen aanwezig voor elektrische wagens en in Brussel en Geraardsbergen ook voor elektrische fietsen.
- Het gebruik van de eigen wagen wordt ontmoedigd en streng gecontroleerd.
- Dienstwagens worden optimaal ingezet dankzij een track & trace-systeem.
- Bij de aankoop van nieuwe dienstwagens kiezen we voor zuinigere en milieuvriendelijkere modellen.
- Voor dienstreizen houden we rekening met de duurtijd en de kostprijs om de meest duurzame keuze van transportmiddel te maken.
- We kijken kritisch naar intercontinentale dienstreizen en vervangen ze waar zinvol door online deelname.
- Wanneer we een locatie kiezen voor een evenement, houden we rekening met de bereikbaarheid via het openbaar vervoer.

Aankoopbeleid, voeding & evenementen

- Bij aankoop van materiaal, kledij en cadeautjes voor het personeel of sprekers houden we rekening met faire werkomstandigheden bij de producent en de totale ecologische voetafdruk van het product, als het budget het toelaat. We kopen bv. via goede doelen zoals Oxfam of ecologische websites zoals Greengiving.
- Op **evenementen met externen** bieden we **enkel vegetarische maaltijden** aan. Dit is beslist na een interne bevraging van 2022: er was niet genoeg draagvlak om de maaltijden bij interne evenementen ook vegetarisch te maken. In de mate van het mogelijke - op praktisch en budgettair vlak - houden we rekening met duurzaamheidscriteria zoals lokaal, seizoensgebonden, bio, fair trade, beschikbaarheid van duurzaamheidslabels, enz.
- Het Facilitair Bedrijf heeft sinds juni 2025 een nieuw catering beleid in de Vlaamse Administratieve Centra met bijzondere aandacht voor duurzaamheid en lokale producten.
- Om voedselverspilling te vermijden, werken we met boetes op evenementen wanneer deelnemers niet tijdig afzeggen. We proberen de hoeveelheden zo juist mogelijk in te schatten.
- Laptops moeten 4 jaar meegaan voor ze vervangen worden. Smartphones moeten 3 jaar meegaan.
- Het is mogelijk om je smartphone te laten herstellen, tenzij het om een veldsmartphone gaat. De IT-dienst komt tot 100€ tussen in de herstelkosten. Na herstelling moet de telefoon 1 jaar langer gebruikt worden alvorens je een nieuwe kan aanvragen.
- Het is mogelijk om een [Fairphone](#) aan te kopen of een refurbished/sent back toestel.
- Laptops worden aangekocht onder raamcontract van de Vlaamse overheid. Ze hebben ecolabels, verpakkingsmateriaal wordt gerecycleerd en afval gecompenseerd. De behuizing is gemaakt van gerecycleerd materiaal.
- Laptops en ander IT-materiaal, zoals externe beeldschermen, worden na gebruik op INBO geschonken aan vzw [Close the gap](#).
- In de [richtlijnen](#) voor gebruik van generatieve AI is er aandacht voor duurzaamheid.

2. Wat is er gepland?

Duurzaam gebouw- en terreinbeheer

- **Geraardsbergen**
 - We **optimaliseren** de **infrastructuur** voor de **verwerking van bodemstalen**, met bijzondere aandacht voor energie-efficiëntie en beschikbare budgetten. Ook onderzoeken we de **impact op het energieverbruik**, onder meer om de afvoer van stof op een duurzame manier te organiseren.
 - We **analyseren en optimaliseren alle energiestromen** via een uitgebreid **monitoringsysteem**. Dit systeem zal automatisch gegevens verzamelen, opslaan en rapporteren via een dashboard. Op basis hiervan kunnen we **gerichte besparingsmaatregelen** nemen voor onder andere koel-, vries- en laboratoriumapparatuur en correcte gegevens aanleveren voor **energieprestatiecertificaten (EPC-NR)**.
- **Grimminge**
 - De **conciërgewoning** wordt verbouwd. De functie van het gebouw wijzigt naar een **koffiehoek met wasruimte** voor de arbeiders van de kwekerij. Zo kunnen we het gebouw efficiënter verwarmen en beheren.
 - Op het **dak van de conciërgewoning** worden **zonnepanelen** geplaatst.
 - Maximale invulling van het natuurinrichtingsproject Raspaillebos - Markvallei
- **Linkebeek**
 - Er wordt een **nieuwe broedhal en een verzamelgebouw** gebouwd met duurzame materialen, volgens de principes van de **duurzaamheidsmeter GRO**. De **gasketel wordt vervangen door een warmtepomp**. Beide gebouwen worden ontworpen om **energieneutraal** te functioneren met uitzondering van de viskweek zelf.
 - De **monitoring van het energieverbruik** wordt verfijnd: de verschillende energieverbruiken worden beter in kaart gebracht en opgevolgd, om gericht te kunnen bijsturen.
- **Circulariteit in onderhoud van gebouwen**

Bij het onderhoud van onze gebouwen zetten we in op circulariteit en levensduurverlenging:

 - Apparatuur en installaties worden **preventief onderhouden** en onderdelen worden hersteld of vervangen in plaats van volledige systemen weg te gooien.
 - Bij toekomstige renovaties en vervangingen kiezen we zo veel mogelijk voor **herbruikbare of recycleerbare** materialen, om materiaalstromen efficiënt te beheren en afval te beperken. Dit zorgt voor **duurzaam, kostenefficiënt en milieuvriendelijk onderhoud**, met respect voor gebouw en omgeving.
 - In de toekomst willen we circulariteit nog sterker verankeren in onze onderhoudsaanpak bij technische installaties.

Mobiliteit

- We willen ons wagenpark vergroenen en volledig vervangen door elektrische wagens als dit past voor het INBO veldwerk.

3. Nieuwe acties

We stellen nieuwe acties voor op basis van een brainstorm van de werkgroep duurzaamheid in juni 2025. De volgende jaren evalueren we de acties en vullen we ze verder aan.

Mobiliteit

- Nieuw voorstel voor beleid dienstreizen
 - Als algemene richtlijn nemen we de trein wanneer de reistijd vanaf Brussel max. 8u bedraagt.
 - Met link naar CO₂ calculator en duurzaamheidscriteria voor hotels
 - Aanvraagformulier voor zendingen aanpassen: specifieker motiveren waarom de verplaatsing nodig is, extra aandacht bij goedkeuring voor reizen buiten Europa
- De mogelijkheid om Cambio-deelwagens te gebruiken wordt onderzocht.

Aankoopbeleid, voeding & evenementen

- Voortaan is de catering ook bij interne evenementen volledig vegetarisch, duurzaam, bij voorkeur lokaal en seizoensgebonden.
- Wegwerpverpakkingen voor drank vermijden tijdens vergaderingen en evenementen, op alle vestigingen; ev. extra glazen en karaffen aankopen
- Regelmatig suggesties verzamelen binnen INBO rond duurzame catering en raamcontracten en met Het Facilitair Bedrijf bespreken
- Aandacht voor duurzaamheid bij aankoop van labomateriaal
- In bestekken wordt duurzaamheid opgenomen als criterium, waar de situatie en het budget dit toelaten. Het sjabloon voor bestekken wordt aangepast.

IT & onderzoek

- Meer bewustmaking rond digitale hygiëne: niet onnodig data opslaan, want dit verbruikt energie
 - Meervoudige aanpak
 - Vanuit Open Science werking (Research Data Management best practice, archivering, open data beleid, ...)
 - Vanuit IT, ev. te combineren met herinnering vanuit Bib om data records in PURE te zetten
 - Via interne communicatie
- Expliciteren in AI-richtlijnen dat genereren van beeld en video veel meer energie en watergebruik vraagt
 - AI-werkgroep past richtlijnen aan
- Duurzaamheid in onderzoek

- Aandacht voor duurzaam transport, materialen, catering enz. bij schrijven projectvoorstel; hierbij oog hebben voor balans tussen duurzaamheidskosten & competitiviteit
- In projectvoorstellen verwijzen naar INBO regels en afspraken maken rond duurzaamheid met projectpartners, met begrip voor situatie partners

Communicatie & beleid

- Activiteiten werkgroep Duurzaamheid
 - Komt 3x per jaar samen om info uit te wisselen, duurzaamheid binnen INBO op te volgen, nieuwe acties te bedenken, te communiceren binnen INBO, ...
 - Lijst van tips op Drive, bv. duurzame traiteurs, locaties, dienstverleners, ...
 - Intern Google-chatkanaal 'Duurzaam INBO' (te vinden onder 'Ruimtes'), om tips uit te wisselen, feedback of advies te vragen, acties bekend te maken, ...
 - Actieplan: jaarlijks evalueren wat er gerealiseerd is en nieuwe acties plannen
- Samen met team Communicatie & Beleid:
 - Interne communicatie:
 - Intranet aanpassen:
 - specifieke pagina rond Duurzaamheid:
 - eerdere info aanpassen of integreren
 - snel vindbaar maken via startpagina
 - info over duurzaamheid integreren bij andere thema's (bv. dienstreizen, catering, ...)
 - vaste rubriek in intern magazine Inbotoop
 - Communiceren wat INBO al doet
 - Goede initiatieven in de kijker
 - O.a.: Duurzame dienstreizen, resten ophalen bij restaurant Herman Teirlinck, ...
 - Herstel smartphones aanraden
 - FAIRphone review door collega's
 - Oude en nieuwe richtlijnen onder de aandacht
 - Aandacht voor duurzaamheid stimuleren bv.
 - Teambuilding: keuze van locatie bereikbaar met openbaar vervoer & duurzame activiteiten
 - Aanraden om bereikbaarheid met openbaar vervoer te vermelden bij uitnodiging evenementen en overleg met externen
 - Inzetten op duurzame catering, ook voor kleine vergaderingen en Inbotoog bv. plastic flessen vermijden
 - Ludiek aanbrengen
 - Linken naar info op intranet
 - actie op dag van de duurzaamheid (op 10/10 in 2026)
 - Externe communicatie:
 - tekst website aanpassen
 - actieplan op website
 - op evenementen benadrukken dat er voor vegetarisch eten wordt gekozen
 - sociale media inzetten op dag van de duurzaamheid